

ROCZNIKI BIESZCZADZKIE 21 (2013) str. 81–91

Tomasz KowalczykOgród Botaniczny, Instytut Botaniki UJ
ul. Kopernika 27, 31–501 Kraków
tomasz.kowalczyk@uj.edu.pl*Received: 20.02.2013**Reviewed: 1.06.2013*

INTERESUJĄCE GATUNKI ROŚLIN NACZYNIOWYCH POGÓRZA LESKIEGO (KARPATY WSCHODNIE)

Interesting vascular plants species of the Lesko Foothills (the
Eastern Carpathian Mts.)

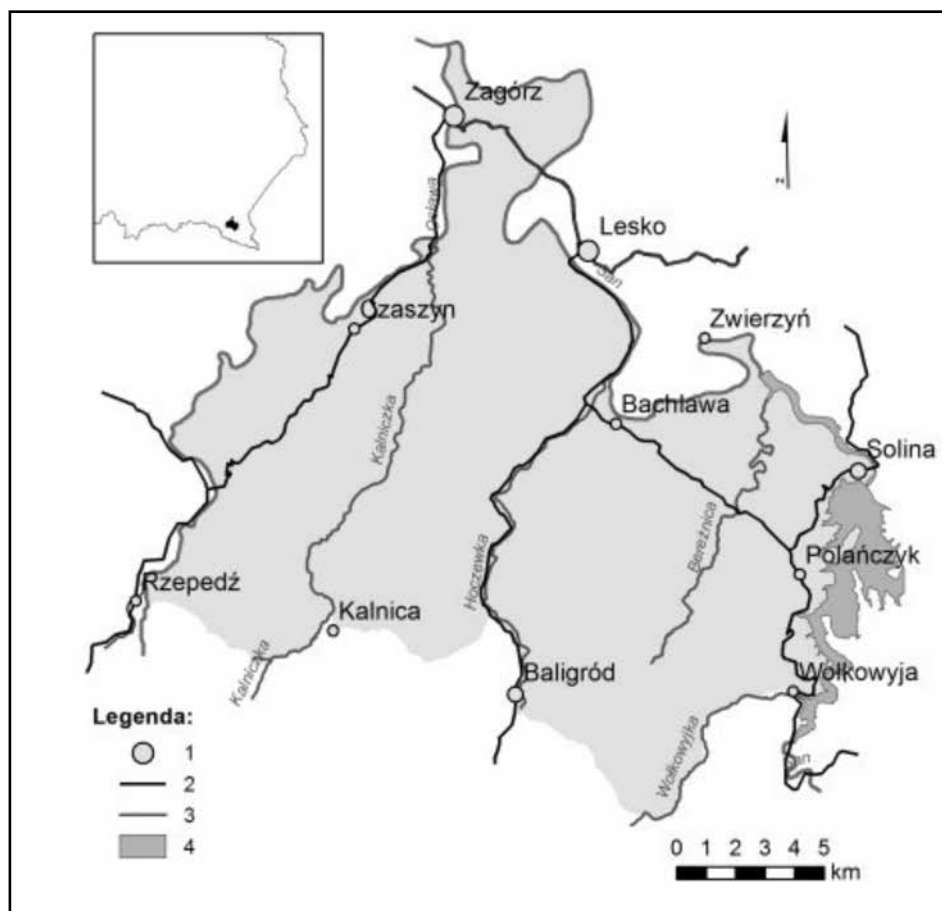
Abstract: This paper presents 63 interesting vascular plant species from the Lesko Foothills region. Seven of them are mentioned in the „Red Book of the Polish Carpathian Mountains” and 19 in the „Red list of the vascular plants of Poland”. Most of the presented species are strictly protected. Some kenophytes (species introduced to Poland after 1500 AD), which have not been noted in the Lesko Foothills before, were also considered.

Key words: the Lesko Foothills, new localities, vascular plants, the Eastern Carpathian Mts.

Wstęp

Celem pracy jest prezentacja stanowisk interesujących roślin naczyniowych występujących na obszarze Pogórza Leskiego. W wykazie uwzględniono gatunki, znajdujące się na „Czerwonej liście roślin naczyniowych Polski” (Zarzycki, Szelaż 2006) – 19 gatunków, w „Czerwonej Księdze Karpat Polskich” (Mirek, Piękoś-Mirkowa 2008) – 7 gatunków, oraz ściśle chronione (Rozporządzenie 2012) – 49 gatunków. Pominięto rośliny występujące w więcej niż 25 kwadratach ATPOL. Uwzględnione zostały natomiast niektóre kenofity (wg Tokarska-Guzik 2005), nie podawane wcześniej z Pogórza Leskiego. Ostatecznie w poniższym wykazie znalazły się 63 gatunki roślin.

W latach 2011–2012 dokonywano spisów florystycznych wykorzystując siatkę kartogramu ATPOL o boku 2 km. Wszystkie stanowiska znajdują się w obrębie jednostki FG o boku 100 km. Badaniami objęto obszar położony na zachód od Zalewu Solińskiego i Zalewu Myczkowskiego. Północną granicę stanowi rzeka San, a zachodnią rzeka Oslawa. Południową granicę badań przeprowadzono wzdłuż linii Rzepedź – Turzańsk – Kalnica – Baligród – Stężnica – Wołkowyja (Ryc. 1). Cały obszar obejmuje ok. 290 km². Według Kondrackiego (2009) północno-wschodni kraniec obszaru zaliczyć należy do Gór Sanocko-Turczańskich, południowa część z górą Sulimą i Baligrodem należy do Bieszczadów Zachodnich, natomiast część północno-zachodnia wliczona jest do Pogórza Bukowskiego. Obszar znajdujący się w widłach Sanu i Oslawy wydzielany jest jako Pogó-



Ryc. 1. Lokalizacja badanego terenu. 1 – ważniejsze miejscowości, 2 – główne drogi, 3 – ważniejsze rzeki, 4 – zbiorniki wodne.

Fig. 1. Location of the research area. 1 – main towns, 2 – main roads, 3 – main rivers, 4 – reservoirs.

rze Leskie – położone po przeciwnej stronie doliny Osławy niż pozostała część Pogórza Bukowskiego i zalicza się już do Karpat Wschodnich. Różnice geologiczne nie pozwalają jednak na włączenie tego terenu ani do Gór Sanocko-Turczańskich, ani do Bieszczadów Zachodnich. Ponieważ Pogórze Leskie zajmuje zdecydowanie największą część opracowywanego obszaru i w całości się w nim zawiera, postanowiono posługiwać się właśnie tą nazwą w dalszej części pracy.

Pierwsze dane florystyczne z Pogórza Leskiego podaje Knapp (1869), kolejne Wołoszczak (1894, 1895). Niestety niemożliwe jest dokładne zlokalizowanie większości opisanych tam stanowisk. Nowsze dane pojawiają się w monografii poświęconej florze Bieszczadów Zachodnich (Jasiewicz 1965). Również te

informacje są niekompletne i wymagają uzupełnienia. Pojedyncze dane można znaleźć w notatkach florystycznych poświęconych stanowiskom konkretnych gatunków (Kucharzyk 1994; Nowak i in. 2000) oraz w danych niepublikowanych (Rysz 1988). Choć obszary geograficzne sąsiadujące z Pogórzem Leskim mają swoje monograficzne opracowania (Zemanek 1981, 1989; Oklejewicz 1993) i często zawierają stanowiska zlokalizowane w widłach Sanu i Oslawy, to flora Pogórza Leskiego wciąż nie jest poznana w dostatecznym stopniu, a dotychczasowe dane wymagają uzupełnienia i weryfikacji w oparciu o założenia metodyczne „Atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce” (Zając 1978).

Wykaz gatunków

Zastosowano alfabetyczny układ gatunków. Nazewnictwo przyjęto za Mirkiem i in. (2002). Przy każdym gatunku podano liczbę stanowisk, w których został on odnotowany (rozumianych jako liczba jednostek kartogramu ATPOL. informacje o wielkości populacji i siedlisku. W oznaczeniach jednostek kartogramu opuszczono symbol „FG”. Zastosowano następujące oznaczenia i skróty: **L** – gatunek znajduje się na czerwonej liście, **K** – gatunek znajduje się w „Czerwonej Księdze Karpat Polskich”, **§** – gatunek ściśle chroniony, * – kenofit, k. – koło, g. – góra, stan. – stanowisko.

**Acer saccharinum* L. – Gatunek ozdobny, sadzony. Kilka okazów na skraju lasu między Postołowem a Zagórzem (2614).

Aconitum x pawlowskii MITKA & STARMÜHL. – Łukawica: stanowisko w grądzie nad Sanem (2700). §

Agrimonia pilosa LEDEB. – Gatunek do tej pory nie podawany z Pogórza Leskiego, możliwe, że ma znacznie więcej stanowisk, coraz częściej odnajdowany na Podkarpaciu – nowe stanowiska znalezione m. in. na obszarze zlewni Solinki (Kozłowska 2012). Do tej pory 3 stan.: Żernica Wyżna: łąka świeża, zarośla (3741). Między Kalnicą a Turzańskiem: skraj lasu (4600). Stężnica, pd. zbocza g. Lipowiec: łąka świeża (4721). **K, §**

Alchemilla glabra NEYGENF. – Prawdopodobnie znacznie więcej stanowisk. 10 stan.: Zwierzyń: kamienista droga w zaroślach przy brzegu Sanu (2743). Łąki świeże: Postołów (2614), Turzańsk, g. Wysoki Wierch (3544), na zach. od Cisowca (3632), między Mchawą a Cisowcem (3643), Mchawa (3644), Hoczew (3701), g. Berdo k. Soliny, Solina-Zabrodzie – przydroże (3714), Bereźnica Wyżna (4701), Stężnica (4710). **L**

Allium ursinum L. – Gatunek częsty, lasy liściaste, nad potokami i rzekami. 21 stan.: Zagórz-Zasław (1643), Zagórz (2613), Morochów – Za Rzeką (2630), Morochów (2631), Mokre (2640), Czaszyn (2641), Łukawica (2700), Postołów (2710), Wysoczany (3504), Wysoczany-Kożuszne (3513), na pn. od Kulasznego

(3514), Szczawne, Kulaszne (3524), między Rzepedzią a Szczawnem (3533), na pd. od Szczawnego (3534), Rzepedź (3543), g. Gabrów Wierch (3642), g. Grodzisko k. Bachlawy (3701), g. Grodzisko k. Zwierzynia (3703), g. Berdo k. Soliny, część pn. (3704), g. Berdo (3714), Radziejowa (4731). **L**

Aguilegia vulgaris L. – Zarośla. 6 stan.: Zagórz-Zasław (2603), Tarnawa Górna (2643), Zwierzyn (2743), Średnie Wielkie (3621), Zahoczewie-Podskała (3634), Baligród (4604). §

Arum alpinum SCHOTT & KOTSCHY – Wilgotne lasy i zarośla. 16 stan.: Zagórz (2613), Morochów (2631), Mokre (2640), Czaszyn (2641), Łukawica (2700), Postołów (2710), Wysoczany-Kożusne (3513), Szczawne (3524), Nowosiółki (3624), Cisowiec (3643), Hoczew (3701), Zwierzyn (3703), przy ujściu Bereźnicy (3713), g. Berdo k. Soliny (3714), Mchawa (4603), Baligród (4604). **L, §**

Atropa belladonna L. – Zręby, lasy liściaste. 1 stan.: Lasy Seredyńskie, między Brzozowcem a Średnimi Wielkimi (3611). §

Blechnum spicant (L.) ROTH – Buczyna z jodłą. 1 stan.: między Zagórzem a Postołowem (2614). §

**Bromus carinatus* HOOK. & ARN. – Przydroża, tereny ruderalne. 6 stan.: Zagórz-Wielopole (2623), Huzele (2730), Szczawne (3543), Nowosiółki (3624), Hoczew (3701), Polańczyk (3734).

Bromus racemosus HUDS. – Łąka świeża. 1 stan.: Bereźnica Wyżna (3734). Podawana także przez Jasiewicza (1965) z Rzepedzi (3533). **L**

Bromus secalinus L. – Stosunkowo często w uprawach zbożowych. 11 stan.: na pd. od Postołowa (2624), Morochów (2640), Zwierzyn (2743), Średnie Wielkie (3622), między Rzepedzią a Szczawnem (3534), Rzepedź (3543), Turzańsk (3544), między Brzozowcem a Czaszynem (3601), Dziurdziów (3700), Hoczew (3710), Bereźnica Wyżna (4702). Podawany również przez Oklejewicza (1993) z Czaszyna (2641). **L**

Carex ornithopoda WILLD. – Stanowiska nasłonecznione – murawy, wyrobiska. 10 stan.: Zagórz-Zasław (1643), Żernica Wyżna (3740), Stężnica (4710) Kulaszne (3514), Brzozowiec (3601), Średnie Wielkie (3631), Polańczyk (3744), na wsch. od Turzańska (4504), przełęcz pod Sulimą (4600), Baligród (4604). Podawana również przez Jasiewicza (1965) z Sulimy (3544), przez Zemanka (1981) z Leska (2730) i przez Oklejewicza (1993) z Czaszyna (2641). **L**

Carlina acaulis BESSER – Suche murawy i łąki. 5 stan.: Na pn.-zach. od Dziurdziowa (2644), g. Sulima (3640), Bachlawa (3711), Średnia Wieś (3712), g. Lipowiec k. Stężnicy (4721). §

Centaureum pulchellum (Sw.) DRUCE – Miejsca wilgotne, koleiny na wilgotnych drogach, składach drewna, namuliska. 7 stan.: Zagórz-Zasław (1643), Nowosiółki (3614), między Kiełczawą a Kalnicą (3642), na pn. od Średniej Wsi (3702), Średnia Wieś (3712), na wsch. od Turzańska (4504), przełęcz pod Sulimą (4600). Podana też przez Zemanka (1989) z Wołkowyi (4704). §

Cephalanthera longifolia (L.) FRITSCH – Lasy bukowe. 5 stan.: Między Rzepedzią a Szczawnem (3534), na pn. od Kielczawy (3642), g. Grodzisko k. Zwierzynia (3703), Bereźnica Wyżna (4702), g. Markowska k. Stężnicy (4711). **L, §**

Colchicum autumnale L. – Łąki. 13 stan.: Mokre (2640), na pn. od Kulasznego (3514), Zahoczewie-Podskąła (3634), g. Sulia (3640), Żernica Wyżna (3740), Kielczawa (4602), Baligród (4604, 4614, 4700), Bereźnica Wyżna (4701), Stężnica (4710, 4711), g. Lipowiec k. Stężnicy (4721). Podawany również przez Jasiewicza (1965) z Rzepedzi (3533) oraz Oklejewicza (1993) z Czaszyna (2641). **§**

****Cornus alba*** L. – Przydroża, gatunek sadzony, dziczejący. 6 stan.: Zagórz-Zasław (1643), Zagórz (2613), Zagórz-Wielopole (2623), Szczawne (3524), Solina (3820), Wołkowyja (4704).

Dactylorhiza fuchsii (DRUCE) Soó – Głównie lasy i zarośla, miejsca wilgotne, rowy. 11 stan.: między Mokrem a Brzozowcem (3600), między Łukowym a Nowosiólkami (3613), na pd.-wsch. od Kulasznego (3620), Średnie Wielkie (3621), Zahoczewie (3623), Nowosiółki (3624), Bachława (3731), Turzańsk – pod Sulia (4504), Baligród (4604, 4700), między Baligrodem a Bereźnicą Wyżną (4701). **L, §**

Dactylorhiza incarnata (L.) Soó – Podmokła łąka, 1 stanowisko liczące 100–200 kwitnących pędów na zach. od Żernicy Wyżnej (3740). **K, §**

Dianthus armeria L. – Suche murawy, zarośla, przydroża. 12 stan.: Postołów (2614), Mokre (2640), Wysoczany-Kozusze (3513), Rzepedź (3543), na pd.-wsch. od Brzozowca (3611), g. Bania k. Brzozowca (3612), Średnie Wielkie (3621), Nowosiółki (3624), g. Sulia (3640), Zwierzyń (3703), Żernica Wyżna (3741), między Turzańskiem a Kalnicą (4600). Gatunek podawany wcześniej przez Jasiewicza (1965) z Rzepedzi (3533) oraz Sulia (3544) i Zemanka (1989) z Wołowyi (4704). **§**

Digitalis grandiflora MILL. – Kilka osobników na skraju lasu w Kulasznym (3513). Gatunek podany również przez Zemanka (1981) ze Zwierzynia (2742). **§**

Doronicum austriacum JACQ. – Jedno stanowisko w lesie mieszanym (przewaga sosny) między Wołkowyją a Górzanką (4703). **§**

Epipactis helleborine (L.) CRANTZ – Skraje lasów, zarośla. 3 stan.: g. Gruszka k. Weremienia (2644), g. Bania k. Brzozowca (3611), Nowosiółki (3624). Gatunek podany również przez Zemanka (1981) ze Zwierzynia (2742) i Oklejewicza (1993) z Czaszyna (2641). **§**

Epipactis palustris (L.) CRANTZ – Miejsca wilgotne, mokre łąki, rowy. 6 stan.: Szczawne (3524), Bachława (3711), Solina (3810), przełęcz pod Sulia (4504), między Turzańskiem a Kalnicą (4600), Kielczawa (4602). Podawany również przez Zemanka (1989) z Polańczyka (3743). **L, §**

Equisetum telmateia EHRH. – Wilgotne zarośla, źródlika, rowy. 24 stan.: Zagórz (2603), między Zagórzem a Postołowem (2614), Tarnawa Górna (2643),

Łukawica (2700), Postolów (2710), Lesko (2730), Weremień (2740), Szczawne (3524), między Rzepedzią a Szczawnem (3524), Średnie Wielkie (3622), Zahoczewie (3623), Nowosiółki (3624), Zahoczewie-Podskała (3634), Mchawa (3644), Berezka (3723), Solina-Rapiska (3724), Żernica Wyżna (3740, 3741), między Turzańskiem a Kalnicą (4600), Kiełczawa (4602), Roztoki Dolne (4603), Baligród (4604, 4700), Bereźnica Wyżna (4702). Podawany też przez Zemanka (1989) z Soliny (3820) i Oklejewicza (1993) z Czaszyna (2641). §

Erigeron macrophyllus HERBICH – Sucha murawa na przydrożu – 1 stanowisko w Brzozowcu (3601). L

Galanthus nivalis L. – Wilgotne lasy liściaste. Gatunek masowo przenoszony do przydomowych ogródków. 6 stan.: Czaszyn (2632, 2642), Łukawica (2700), na pn. od Średniej Wsi (3702), g. Grodzisko k. Zwierzynia (3703), g. Berdo k. Soliny (3714). Podawany też przez Jasiewicza (1965) z Baligrodu (4604) i Oklejewicza (1993) z Czaszyna (2641). §

Gentianella amarella (L.) BÖRNER – Suche murawy. 3 stan.: Kulaszne (3524), Brzozowiec (3601), przełęcz pod Sulimą (4504). Stanowisko w Rzepedzi (3533) podaje Grodzińska (1968). L, §

Gentianella lutescens (VELEN.) HOLUB – Łąka świeża – 1 stanowisko na g. Lipowiec k. Stężnicy (4721). §

Gentianella ciliata (L.) BORKH. – Suche murawy. 7 stan.: Kulaszne (3524), Brzozowiec (3600), Solina (3810), przełęcz pod Sulimą (4504), między Turzańskiem a Kalnicą (4600), Bereźnica Wyżna (4701), g. Lipowiec k. Stężnicy (4721). Stanowisko w Czaszynie (2641) podaje Oklejewicz (1993). §

Gladiolus imbricatus L. – Pojedynczy osobnik w rowie przydrożnym w Średnich Wielkich (3621). §

Gymnadenia conopsea (L.) R. BR. – Łąki. 18 stan.: Turzańsk (3544), Brzozowiec (3600), na wsch. od Łukowego (3613), g. Sulimą (3640), g. Berdo k. Soliny (3714), Solina-Rapiska (3724), Wola Matiaszowa (3732), Myczków (3733), Polańczyk (3734), Żernica Wyżna (3740), Bereźnica Wyżna (3742), na wsch. od Turzańska (4504), przełęcz pod Sulimą (4600), Baligród (4604, 4700), na zach. od Bereźnicy Wyżnej (4701), Stężnica (4710, 4721). §

Huperzia selago (L.) BERNH. EX SCHRANK & MART. – Lasy mieszane bukowo-jodłowe, kwaśne buczyny. 4 stan.: na wsch. od Zagórza (2614), między Kulasznym a Brzozowcem (3610), między Zahoczewiem a Średnimi Wielkimi (3622), na pd.-wsch. od Kulasznego (3620). Podawany również przez Jasiewicza (1965) z Rzepedzi, Zemanka (1981) ze Zwierzynia (2742) oraz Oklejewicza (1993) z Czaszyna (2641). L, §

Iris sibirica L. – Charakter stanowisk trudny do ustalenia, być może antropogeniczny. 3 stan.: Zahoczewie: populacja na powierzchni kilkunastu metrów kwadratowych, na wilgotnej łące (3634), Kalnica: jedna kępa w wilgotnym obniżeniu terenu na łące świeżej (3641), między Kalnicą a Turzańskiem: jedna kępa na wilgotnej łące (4600). K, L, §

Lathyrus laevigatus (WALDST. & KIT.) GREN. – Na stromych zboczach w lasach liściastych. 2 stan.: Solina-Rapiska (3724), Polańczyk (3744). Podany również z Hoczwi (3700) przez Zemanka (1981). **K, §**

Leucoium vernum L. – Nadrzeczne zarośla i lasy liściaste, gatunek powszechnie przenoszony do przydomowych ogródków. 7 stan.: Zagórz-Zasław: kilkanaście kępek wzdłuż Sanu (1643), Zagórz (2603), Postołów i Łukawica: duże stanowisko ciągnące się skrajem lasu przez ok 3 km – stąd gatunek masowo wykopywany prawdopodobnie do celów handlowych (2700, 2710), Zwierzyń: pojedyncze kępki w szuwarze nad Sanem – być może wyrzucone z ogródka (3702), g. Grodzisko k. Zwierzynia (3703), g. Berdo k. Soliny (3714). Podany również z Zagórza (1993) przez Oklejewicza (1993). **§**

Lilium martagon L. – Lasy liściaste. 6 stan.: g. Gruszka k. Weremienia (2644), Łukawica (2700), g. Grodzisko k. Bachlawy (3701), g. Grodzisko k. Zwierzynia (3703), g. Berdo k. Soliny (3714), Radziejowa (4731). Podawany przez Zemanka (1981) z Bachlawy (3711) i Oklejewicza (1993) z Zagórza (2613). **§**

**Lupinus polyphyllus* LINDL. – Skraje lasów, łąki, przydroża. Gatunek uprawiany i dziczejący. 9 stan.: Zagórz-Kocaby (2604), Kulaszne (3514), Hoczew (3700), g. Berdo k. Soliny (3714), Myczków (3733), między Wolą Matiaszową a Bereźnicą Wyżną (3742), Bereźnica Wyżna (4701, 4702), Górzanka (4712).

Lycopodium annotinum L. – Kwaśne buczyny, lasy mieszane, bory. 3 stan.: g. Gruszka k. Weremienia (2644), g. Pogary k. Kulasznego (3620), Górzanka (4712). Podawany też z Kalnicy (3641) przez Jasiewicza (1965). **§**

Lycopodium clavatum L. – Pastwiska, łąki. 7 stan.: Czaszyn (2642), g. Pogary k. Kulasznego (3620), g. Lisowiec k. Cisowca (3632), Berezka (3732), między Kalnicą a Turzańskim (4600), Wołkowyja (4704), g. Markowska k. Bereźnicy Wyżnej (4711). Podawany również z Soliny-Rapiska (3724) przez Zemanka (1989) i przez Oklejewicza (1993) z Czaszyna (2641). **§**

**Malva moschata* L. – Łąki. 2 stan.: g. Sulifa k. Turzańska (4600), Górzanka – łąka przy cmentarzu (4712).

Matteucia struthiopteris (L.) TOD. – Wilgotne lasy i zarośla, także stanowiska antropogeniczne. 6 stan: między Zagórzem a Postołowem: na przydrożnym zboczu – stanowisko antropogeniczne (2614), Łukawica (2700), Lesko-Błonie (2720), Zwierzyń (2743), Hoczew (3701), Myczków: wilgotny rów przydrożny – prawdopodobnie stanowisko antropogeniczne (3733). **§**

Melittis melissophyllum L. – Pojedynczy osobnik w prześwietlonej buczynie, g. Berdo k. Soliny (3714). **§**

Neottia nidus-avis (L.) RICH. – Cieniste lasy bukowe. 16 stan.: Morochów (2631), Tarnawa Górna (2643), g. Gruszka k. Weremienia (2644), na pd. od Mokrego (3600), Dziurdziów (3604), Hoczew (3614), Zahoczewie (3623), Nowosiółki (3624), na pn. od g. Sulifi (3630), g. Grodzisko k. Bachlawy (3701), Żerdenka (3720), Berezka (3723), Solina-Rapiska (3724), g. Wierchy k. Polańczyka (3743), Roztoki Dolne (4603), Baligród (4700). **§**

Ophioglossum vulgatum L. – 2 stan.: Berezka: łąka świeża – kilkanaście osobników (3723), Solina: zarośla poniżej zapory, kilka osobników (3820). **L, §**

Orchis mascula subsp. ***signifera*** (VEST) Soó – Łąki, zarośla, skraje lasów. 15 stan.: g. Makówka k. Tarnawy (2643), Turzańsk (3544), Brzozowiec (3601), dawna wieś Choceń (3632), g. Lisowiec k. Cisowca (3633), Cisowiec (3643), Żernica Wyżna (3740), Kiełczawa (4602), Roztoki Dolne (4603), Baligród (4604, 4614, 4700), Bereźnica Wyżna (4702), Stężnica (4710), g. Lipowiec k. Stężnicy (4721). **L, §**

Orchis morio L. – 2 stan.: g. Wysoki Wierch k. Turzańska: łąka świeża na pd. stoku – kilka osobników (3544), g. Ostra k. Olchowej: zarastająca łąka – pojedynczy pęd (3603). Gatunek podawany przez Jasiewicza (1965) na trzech stanowiskach między Mchawą a Radziejową (4604, 4710, 4721). **K, L, §**

Orobanche flava MART. EX F. W. SCHULTZ – 2 stan.: przy zakolu Osławy w okolicach Czaszyna – pasożytująca na lepiężniku (2541), Hoczew – fragment łągi (3701). **§**

Orobanche lutea BAUMG. – Brzozowiec: sucha murawa na przydrożu – stanowisko z kilkudziesięcioma osobnikami obserwowanymi w latach 2011 i 2012 (3601). **§**

Pedicularis kaufmannii PINZGER – Kulaszne: łąka – jedyne znane stanowisko *Pedicularis kaufmannii* w Polsce odnalezione przez Nowaka i in. (2000). Na przełomie maja i czerwca 2012 roku populacja liczyła 5 osobników, stanowisko jest regularnie wykaszane co prawdopodobnie przyczynia się do zmniejszania populacji. Status gatunku w Polsce jest niepewny, istnieją przypuszczenia, że może być antropofitem (3514). **K, §**

Phyllitis scolopendrium (L.) NEWMAN – Lasy jaworowe, zwykle na północnych i północno-wschodnich zboczach. 4 stan.: Łukawica (2700), g. Grodzisko k. Zwierzynia (Zemanek 1981) (3703), g. Berdo k. Soliny (Zemanek 1989) (3714), Solina-Rapiska (3724). Gatunek podany również przez Oklejewicza (1993) z Czaszyna (2641). **L, §**

Platanthera chlorantha (CUSTER) RCHB. – Zarośla, lasy liściaste. 2 stan.: g. Sulila k. Turzańska: zarośla przy ścieżce w kierunku Wysokiego Wierchu (3640), Solina-Rapiska: las bukowy (3724). **§**

Platanthera x hybrida BRUEGG (*P. bifolia* x *P. chlorantha*) – 1 stan.: Solina-Rapiska: las bukowy (3724). **§**

Polystichum aculeatum (L.) ROTH. – Cieniste lasy liściaste, często na zboczach jarów. 22 stan.: między Postołowem a Zagórzem (2614), Zagórz (2623), Morochów (2631), Caszyn (2641, 2642), Tarnawa Górna (2643), g. Gruszka k. Weremienia (2644), Łukawica (2700), Postołów (2710), między Szczawnem a Kulasznym (3524), między Brzozowcem a Mokrym (3600), między Brzozowcem a Kulasznym (3610), Hoczew (3701), g. Grodzisko k. Zwierzynia (3703), dawna wieś Bereźnica Niżna (3713), g. Berdo k. Soliny (3714), na pd. od Średniej Wsi (3721), Berezka (3723), Solina-Rapiska (3724), Polańczyk (3744), Górzanka

(4712), Stężnica (4720). Podany również z Suliby (3640) przez Jasiewicza (1965).

L, §

Polystichum braunii (SPENN.) FÉE – Cieniste lasy liściaste. 7 stan.: Łukawica (2700), między Szczawnem a Kulasznym (3524), między Brzozowcem a Mokrym (3600), g. Gabrów Wierch (3642), na zach. od g. Grodzisko k. Zwierzynia (3702), g. Grodzisko k. Zwierzynia (3702), g. Berdo k. Soliny (3714). Podawany również przez Jasiewicza (1965) z Suliby (3544), Grodzińską (1968) z Rzepedzi (3533) oraz Zemanka (1989) ze Zwierzynia (2742) oraz Soliny-Rapiska (3724). §

****Ribes rubrum*** L. – Gatunek uprawiany. Huzele – stanowisko znaleziono w wilgotnym lesie nad Sanem, sąsiadującym z polami uprawnymi, prawdopodobnie ergazjofit (2720).

Scopolia carniolica JACQ. – Lasy liściaste. 4 stan.: Łukawica (2700), dawna wieś Chocień – być może stanowisko antropogeniczne (3632), Zahoczewie – zarastające ruiny, stanowisko raczej antropogenicznej (3634), g. Berdo k. Soliny (3714). Gatunek podany również z g. Grodzisko k. Zwierzynia (3703) przez Zemanka (1981). §

****Senecio vernalis*** WALDST. & KIT. – Przydroże, niedaleko cmentarza. 1 stan.: Zagórz (2613).

Spiranthes spiralis (L.) CHEVALL. – Jedno stanowisko w murawie wśród rozproszonych drzew i krzewów (Kowalczyk 2012): Solina (3810). **K, L, §**

Streptopus amplexifolius (L.) DC. – Lasy. 7 stan.: między Postołowem a Zagórzem (2614), na pn. od g. Gruszki (2634), Łukawica (2700), między Wysokim Wierchem a Szczawnem (3534), Zahoczewie (3623), Nowosiółki (3624), na zach. od g. Markowskiej (4701). §

Traunsteinera globosa (L.) RCHB. – Łąki na pd. zboczu Wysokiego Wierchu i Suliby: 4 stan.: Rzepedź (3543), g. Wysoki Wierch k. Turzańska (3544), g. Suliba (3640, 4600). Podawany również przez Jasiewicza (1965) z Baligrodu i Stężnicy (4604, 4710). §

Veratrum lobelianum BERNH. – Wilgotne lasy, łąki, zarośla. 5 stan.: między Postołowem a Zagórzem (2614), Łukawica (2700), Postolów (2710), g. Berdo k. Soliny (3714), Kielczawa – cmentarz, stanowisko antropogeniczne (4602). Gatunek podany też przez Zemanka (1989) z Polańczyka (3744). §

****Vicia dasycarpa*** TEN. – Siedliska segetalne, uprawy zbożowe. 7 stan.: Zagórz-Zasław (1643, 2603), Łukawica (2700), Postolów (2710), Dziurdziów (3604), Żernica Wyżna (3741), Bereźnica Wyżna (3742).

Podziękowania

Serdecznie dziękuję prof. dr. hab. Józefowi Mitce za oznaczenie okazów z rodzaju *Aconitum*, dr. hab. Renacie Piwowarczyk za oznaczenie *Orobanche lutea*, dr. Leszkowi Bernackiemu za oznaczenie i potwierdzenie oznaczeń przedstawicieli *Orchidaceae* oraz dr. Arturowi Pliszko za oznaczenie rodzaju *Erigeron*.

Literatura

- Grodzińska K. 1968. Rośliny naczyniowe pasma Bukowicy (Beskid Niski). *Fragm. Flor. et Geobot.* 14(1): 3–82.
- Jasiewicz A. 1965. Rośliny naczyniowe Bieszczadów Zachodnich. *Monogr. Bot.* 20: 1–338.
- Knapp J. A. 1869. Przyczynek do flory obwodów jasielskiego i sanockiego. *Spraw. Kom. Fizjogr. AU* 3: 74–108.
- Kondracki J. 2009. *Geografia regionalna Polski*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 441 ss.
- Kowalczyk T. 2012. Kręczyńka jesienna *Spiranthes spiralis* w Górach Sanocko-Turczańskich (Beskidy Wschodnie). *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 68(6): 472–474.
- Kozłowska K. 2012. Flora roślin naczyniowych i zagadnienia geobotaniczne południowej części zlewni Solinki (Bieszczady Zachodnie). Mskr. pracy doktorskiej, Instytut Botaniki UJ, Kraków: 1–351.
- Kucharzyk S. 1994. Jęczyznik zwyczajny *Phyllitis scolopendrium* w Bieszczadach Zachodnich. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 50(3): 72–74.
- Mirek Z., Piękoś-Mirkowa H. (red.) 2008. *Czerwona Księga Karpat Polskich. Rośliny naczyniowe*. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków, 615 ss.
- Mirek Z., Piękoś-Mirkowa H., Zając A., Zając M. 2002. Flowering plants and pteridophytes of Poland. A checklist. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków, 442 pp.
- Nowak K. A., Borkowski W., Moraczewski I. R. 2000. First record of *Pedicularis kaufmannii* (*Scrophulariaceae*) from Poland. *Fragm. Flor. et Geobot.* 45(1–2): 471–474.
- Oklejewicz K. 1993. Flora Dołów Jasielsko-Sanockich. *Zesz. Nauk. Uniw. Jagiell., Prace Bot.* 26: 7–195.
- Rozporządzenie 2012. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 roku w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną. *Dz. U. z 2012 r., poz. 81*.
- Rysz B. 1988. Rośliny naczyniowe w widłach Sanu i Oslawy. Praca magisterska, Instytut Botaniki UJ, Kraków: 1–108 (mskr.).
- Tokarska-Guzik B. 2005. The establishment and spread of alien plant species (kenophytes) in the flora of Poland. *Wydawn. Uniw. Śląskiego*. 191 pp.
- Wołoszczak E. 1894. O roślinności Karpat między górnym biegiem Sanu i Oslawą. *Spraw. Kom. Fizjogr. AU* 19: 39–69.
- Wołoszczak E. 1895. Z granicy flory zachodnio- i wschodniokarpackiej. *Spraw. Kom. Fizjogr. AU* 31: 119–159.
- Zając A. 1978. Założenia metodyczne „Atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce”. *Wiad. Bot.* 22(3): 145–155.
- Zarzycki K., Szelaż Z. 2006. Red list of the vascular plants of Poland. In: *Red list of plants and fungi in Poland* (ed. Z. Mirek, K. Zarzycki, W. Wojewoda, Z. Szelaż). W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków, pp.: 11–20.

Zemanek B. 1981. Stosunki geobotaniczne Gór Słonnych (polskie Karpaty Wschodnie). Zesz. Nauk. Uniw. Jagiell., Prace Bot. 9: 31–63.

Zemanek B. 1989. Rośliny naczyniowe Bieszczadów Niskich i Otrytu (polskie Karpaty Wschodnie). Zesz. Nauk. Uniw. Jagiell., Prace Bot. 20: 7–185.

Summary

This paper presents stands of interesting vascular plant species in the Lesko Foothills. The exact study area spreads between the Solina reservoir, and the Osława river and from the San river in the north, to roads from Rzepedź to Turzańsk, Kalnica, Mchawa, Baligród, Stężnica to Wołkowyja in the south (Fig. 1). The whole researched area is about 290 sq. km.

The Lesko Foothills has no detailed floristic analysis so far. The first floristic data from this area were delivered by Knapp (1869) and Wołoszczak (1894, 1895). More data were provided by Jasiewicz (1965). Fragmentary data regarding particular species can also be found in floristic notes (e.g. Kucharzyk 1994, Nowak et al. 2000) or in an unpublished master's thesis (Rysz 1988). Some of the adjacent areas are covered in valuable floristic monographs that often provide species' stands located in the Lesko Foothills, nevertheless the existing data needs to be completed and verified according to the requirements „Distribution atlas of the vascular plants in Poland” methodology (Zajac 1978).

The research was conducted in years the 2011–2012. The ATPOL system was used, the basic cell was 4 sq. km. The list comprises 63 valuable and interesting plant species, including 7 species located in the Red Book of Polish Carpathian Mountains” (Mirek, Piękoś-Mirkowa 2008), 19 in the „Red list of the vascular plants of Poland” (Zarzycki, Szelağ 2006) and 49 strictly protected species (Rozporządzenie 2012). Kenophytes which were not noted in the Lesko Foothills were also included. Nomenclature follows Mirek et al. (2002).